# INSTRUKCJA BHP OBSŁUGI: ŻURAW WIEŻOWY

*instrukcja stanowiskowa (art. 237¹ § 2 Kodeksu pracy, § 41 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP)*

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Instrukcja nr** | | **Wersja / zmiana nr** | |
| **Data opracowania** | | **Obowiązuje od** | |

## 1. Pracodawca, maszyna i stanowisko

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Pracodawca**<br>*nazwa i adres* | | | |
| **Maszyna**<br>*żuraw wieżowy lub szybkomontujący: producent, typ (górnoobrotowy, dolnoobrotowy), numer UDT, udźwig, wysięg* | | **Nr fabryczny lub ewidencyjny** | |
| **Stanowisko**<br>*kto obsługuje maszynę* | | **Gdzie dostępna instrukcja**<br>*np. przy maszynie, w kontenerze brygady* | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Opracował**<br>*imię, nazwisko, funkcja* | | **Data i podpis** | |
| **Zatwierdził**<br>*pracodawca lub osoba upoważniona* | | **Data i podpis** | |

- ☐ instrukcja producenta (DTR) maszyny (typ, wersja)
- ☐ karta oceny ryzyka zawodowego dla stanowiska (numer i data)

## 2. Zagrożenia przy obsłudze

- ☐ upadek ładunku albo jego części na ludzi w strefie pracy
- ☐ kolizja ładunku lub wysięgnika z obiektem, innym żurawiem albo linią energetyczną
- ☐ przewrócenie żurawia przy przeciążeniu albo silnym wietrze
- ☐ upadek z wysokości przy wchodzeniu do kabiny
- ☐ porażenie piorunem i prądem
- ☐ zmęczenie, temperatura i hałas w kabinie

## 3. Wymagania wobec pracownika i środki ochrony indywidualnej

- ☐ szkolenie wstępne BHP (instruktaż ogólny i stanowiskowy) i aktualne szkolenie okresowe
- ☐ aktualne orzeczenie lekarskie bez przeciwwskazań do pracy na stanowisku
- ☐ zapoznanie z instrukcją producenta, oceną ryzyka i niniejszą instrukcją
- ☐ hełm ochronny i kamizelka poza kabiną
- ☐ obuwie ochronne
- ☐ szelki bezpieczeństwa przy wejściu na żuraw według instrukcji żurawia
- ☐ odzież dostosowana do temperatury w kabinie

## 4. Czynności przed rozpoczęciem pracy

- ☐ sprawdź: 18 lat, ważne zaświadczenie kwalifikacyjne, aktualne orzeczenie lekarskie (§ 3 rozp., Dz.U. 2018 poz. 2147)
- ☐ przeczytaj wpisy w książce dyżurów (§ 14 ust. 3)
- ☐ sprawdź ważność decyzji UDT zezwalającej na eksploatację (§ 11 ust. 1 pkt 1)
- ☐ sprawdź w kabinie: łączność z sygnalistą, sygnalizator, diagram udźwigu, termometr, wiatromierz, gaśnicę i apteczkę (§ 20)
- ☐ sprawdź działanie ograniczników i hamulców według instrukcji żurawia
- ☐ ustal z sygnalistą sposób łączności i drogę ładunku (§ 7 ust. 1, § 8 ust. 1)

## 5. Zasady bezpiecznej pracy

- ☐ pracuj tylko przy działającej łączności z sygnalistą (§ 11 ust. 1 pkt 12)
- ☐ nie podnoś ładunków cięższych niż udźwig z diagramu dla danego wysięgu (§ 11 ust. 1 pkt 10)
- ☐ przenoś ładunek co najmniej 1 m nad przeszkodami (§ 91 rozp. o robotach budowlanych)
- ☐ nie przenoś ładunku nad ludźmi ani nad kabinami pojazdów (§ 92 rozp. o robotach budowlanych)
- ☐ przerwij pracę przy porywach wiatru powyżej 10 m/s przy ładunkach wielkowymiarowych, a przy innych pracach powyżej 15 m/s albo wartości z instrukcji żurawia (§ 11 ust. 1 pkt 7 i 8)
- ☐ przy niebezpieczeństwie powstrzymaj się od pracy i powiadom kierującego robotami (§ 12 ust. 1)
- ☐ wpisuj w książce dyżurów godziny pracy, stan żurawia i odmowy wykonania czynności (§ 14 ust. 2)

## 6. Czynności po zakończeniu pracy

- ☐ zdejmij ładunek, zawiesia i osprzęt z haka (§ 11 ust. 1 pkt 16)
- ☐ podnieś hak, ustaw żuraw w pozycji wolnowiatrowej lub zakotwicz według instrukcji (§ 11 ust. 3)
- ☐ wyłącz zasilanie i zabezpiecz kabinę
- ☐ wpisz koniec zmiany i usterki w książce dyżurów

## 7. Zakazy

- ☐ łączenie funkcji operatora, sygnalisty i hakowego przez jedną osobę (§ 6)
- ☐ praca przy wyłączonych ogranicznikach obciążenia i zmiana ich ustawień (§ 11 ust. 1 pkt 3 i 11)
- ☐ praca podczas burzy i przy ograniczonej widoczności bez oświetlenia (§ 11 ust. 1 pkt 5 i 6)
- ☐ praca przy temperaturze w kabinie poniżej 18°C lub powyżej 28°C i hałasie powyżej 80 dB (§ 11 ust. 1 pkt 14 i 15)
- ☐ przeciąganie ładunków po podłożu i wyrywanie przedmiotów połączonych z podłożem (§ 11 ust. 1 pkt 18 i 19)
- ☐ zrzucanie przedmiotów z żurawia (§ 11 ust. 1 pkt 17)
- ☐ naprawy i konserwacja przy włączonym zasilaniu, poza smarowaniem lin (§ 18)
- ☐ praca dłużej niż 8 godzin na dobę od wejścia na żuraw do zejścia (§ 19)

## 8. Sytuacje awaryjne

Pracownik niezwłocznie zawiadamia przełożonego o zauważonym wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia i ostrzega współpracowników oraz inne osoby w rejonie zagrożenia (art. 211 pkt 6 Kodeksu pracy). Przy bezpośrednim zagrożeniu dla zdrowia lub życia pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, a jeśli to nie usuwa zagrożenia, oddalić się z miejsca zagrożenia, zawiadamiając niezwłocznie przełożonego (art. 210 § 1 i 2 Kodeksu pracy).

| Sytuacja | Co robi pracownik |
|---|---|
| Awaria, ładunek nie daje się opuścić | |
| Silny wiatr lub burza | |
| Ewakuacja z kabiny, wypadek | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Numer alarmowy** | | **Przełożony**<br>*imię, nazwisko, telefon* | |
| **Osoba udzielająca pierwszej pomocy**<br>*imię, nazwisko, telefon* | | **Apteczka, gaśnica, wyłącznik zasilania**<br>*gdzie są* | |

## 9. Zmiany instrukcji

| Data | Zakres zmiany i przyczyna | Kto zmienił | Podpis |
|---|---|---|---|
| | | | |
| | | | |

## 10. Potwierdzenie zapoznania z instrukcją

| Lp. | Imię i nazwisko | Stanowisko | Wersja instrukcji | Data | Podpis |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. | | | | | |
| 2. | | | | | |
| 3. | | | | | |
| 4. | | | | | |
| 5. | | | | | |
| 6. | | | | | |
| 7. | | | | | |
| 8. | | | | | |

Pracodawca wydaje szczegółowe instrukcje i wskazówki dotyczące BHP na stanowiskach pracy (art. $237^4$ § 2 Kodeksu pracy), a pracownik potwierdza w postaci papierowej lub elektronicznej zapoznanie się z przepisami i zasadami BHP (art. $237^4$ § 3). Instrukcje dotyczące obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych pracodawca udostępnia pracownikom do stałego korzystania; powinny w sposób zrozumiały wskazywać czynności przed rozpoczęciem pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania pracy, czynności po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych (§ 41 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP). Treść techniczną dostosuj do instrukcji producenta i oceny ryzyka zawodowego. Wymagania dla żurawi wieżowych i szybkomontujących: § 3–23 rozporządzenia z 22 października 2018 r. w sprawie BHP przy obsłudze żurawi wieżowych i szybkomontujących (Dz.U. 2018 poz. 2147). Gdy ładunku nie da się opuścić, miejsce pod nim odgradza się (§ 12 ust. 2 i § 13 ust. 2). Przemieszczanie ładunku: § 88–93 rozporządzenia w sprawie BHP podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401).